

Abonnement pour un an:

300 piastres

Edition spéciale 300 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865.

XXème ANNÉE

1 Mai 1925—No 179

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون

۳ ، اعلا کاغذلیسی ۵ لیرادر .

ادارہ خانہ سی

جفال اوغلندہ « اجتهاد نھوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمنجی سنہ

نومرو ۱۷۹-۱ مایس ۱۹۲۵

مصاللر ، کرامت لر ، یدنلرینی علی الدوام -ایشله ته جک ، یوراجاق ، عقله صیغماز شیلر لازمدر . رومانلر ، اینانیلماز جنلر و جادیلر حکایه لری ، عوام روحی ایچون حقیق ناریخلردن داها زیاده جاذبه داردر .

دین خصوصنده انسانلر بیوک چوجوقلردر . بر دین نه قادر چوق ، صاحبه ، نه قادر چوق معجزات ایله طولو اولورسه ، روح خلق اوزه رینه اولسبتده چوق حق تحکم اکتساب ایدر . زاهد ، صافدر و نلغنه هیچ برحدود تحدید اتمه مهیه مجبور اولدیغنه قائلدر . برشی ویا شیلر نه قادر چوق ناقابل فهم اولورسه خلقه اولسبتده الهی کورونور . بوشیلر نه قادر آز اینانیله ییلیر اولورلرسه عوام خلق بولنره اینا قاده اولسبتده فضیلت و محسنات بولوندیغنی ظن ایدرلر .

مبحث ۱۲ — احق و باربار عصرلر اولماسه یدی دین اولمازدی . افکار دینی ، نك مبدأ ظهوری ، عمومیتله ، وحشی ملتلك هنوز طفولیت حالتده بولوندیغی دوردر . دین واضعلری .. هر دورده ، آهلر ، آیینلر ، میتولو جیلر ، اعجاز انکیز و قورقونج مصاللر ویره مك ایچون دائماً قایا ، جاهل احق آداملره مراجعت ایتشلردر . بابالر طرفندن ، بلا تدقیق قبول اولونان باطل و اساسسز اعتقادلر از چوق دیکشدرک تضییق و انضباط آئنده بولونان وا کثربابالارندن داها زیاده ملاحظه و محاکمه ده بولونمایان چوجوقلرینه انتقال ایتشدر .

مبحث ۱۳ — هر دین تحکم ایتك آرزوسندن دوغمشدر . قوملرك ایلک واضع قانونلرینك موضوعی خلقی تحت حکمنه آلاق اولمشدر . بومقصده اصل اولماق ایچون اك قولای چاره اونلری قورقوتماق و محاکمه دن منع ایتك اولدی . بو واضع قانونلر ، اقوامی طولامباج یوللرین کوتوردیلر تا كه قلاغوزلرینك نیتلرینی آکلایاماسینلر ؛ باصدیقلری ، کچدیکلری یری کورمه سینلر دییه اونلری هوایه باقدیردیلر . یول اوزه رنده اونلری مصاللرله اکلندیر . دیلر ؛ خلاصه کلام چوجوقلری اویوتماق و یاخود صوصدورماق ایچون نینلر سویله یین و تهدیدلرده بولونان سود آتله لرینك اصولی اتخاذ ایتدیلر .

مبحث ۱۴ — هر دینه اساس خدمتی کورن شی ، مشکوک شیلرک اك مشکوک اولانی در .

ابدی عاشقكم . چونكه ، هلاك قیزیك ، شرقت افتده دوغان اینجه سحر ییلدیزسك . تا ایچمدن كلوب اك طاتلی یاقان بر صیزسك ، قاچا ، بن سندم ای یوصما وسن بندنك !

آلا کوزلی قادین [شرقی]

تیرلکلر کزدم ، آلمسزجه چوق ایللر کوردم ؛ نه کوزلر ، نه کوزلر ، نه کوزلر کوردم ؛ وارسه دنیاده اشك عکسکی بکزر کوردم ؛ سنی یوصما ، او قدار باشقاچه دلبر کوردم ؛ بنی یاقدك . . . سكا کیم دیرلر آلا کوزلی قاذین ؟ یاراشیر حسنك اسلوبنه آفتسه آدك !

نه صمیمانه یاقندن یاقیشك واردی سنك ، صو اولوب کوكله بردن آقیشك واردی سنك ، هیچ اونو تمام ، هله برکل طاقیشك واردی سنك ؛ بویله بیك عشوه بولوب جان یاقیشك واردی سنك ؛ بنی یاقدك سكا کیم دیرلر آلا کوزلی قاذین ؟ یاراشیر حسنك اسلوبنه آفتسه آدك !

سو کیلیمه [شرقی]

بر لحظه کلده یوکسه لهلم کهکشانلره ، دنیا بو خسته کولم ایچین شیمدی دار ، کلم ! ایره ندیروب بو حالی زمیندن یاقانلره ، کور صاحبکله سن بنی صاردقه صار ، کلم !

آرتیق وداع ایدوب ابدیا کثافته ؛ بر تن اولوبده شویله بورونسهك لطافته ؛ حیران ایدوب جهانی بو قدسی اضافته ؛ کور صاحبکله سن بنی صاردقه صار ، کلم ! جناب محی الدین

عقل سلیم

محرری : راهب مهلیه

مبحث ۱۰ : دین جاهلری معجزه ایله اغفال ایدر . اگر دین واضح اولسه یدی ، جاهللر ایچون داها آزارجاذب اولوردی . اونلر ایچون ظلمت ، سرائر ، خشیتلر ،

بر اللهك موجوديتي بتون دينلرك تمليدر .
 بو موجوديتدن پك آز كيمسeler شهملي
 كورونور ؛ فقط دينك بو ركن اساسيسي ،
 دوشون ، محاكمه ايدن هر ذكاني اك زياده
 طور دور اجاق ماهيته در . هر علم حالك ايلاك
 سوالي ، حلي اك زياده مشكل سوال اولمش
 وداثما مشكل اولماقدردر . [۱]

مبحث ۱۵ - اللهك موجوديتي حقنده
 قناعت حاصل ايتك غير ممكندر .

اوصافنك بزجه ناقابل ادراك اولديني
 هر زمان تايمين اولونان ، بتون حاسeler
 ايچون حوصله سوز طبيعت و ماهيتي بيانمهي
 بر ذاتك موجوديته قانع بولونولديني ،
 صورت صميميه ادا اولونه بيليرمي ؟ بر
 ذاتك موجود اولديغنه ويا اولاييه حكنه
 بني اقناع ايتك ايچون اولما بو ذاتك نه
 اولديغي بانا سويلنمكله ايشه باشلاماليدر .
 بويله بر ذاتك موجوديته ويا امكان موجوديته
 اينانمايه بني الزام ايتك ايچون بانا بو ذات
 حقنده يكديكيري نقض ايتمه يكديكيرلري
 تخريب ايتمه شيلر سويلماه ليدر . خلاصه
 بو ذاتك موجوديته بني تمام اقناع ايتك
 ايچون بو ذات حقنده بانا بنم آكلاييله جكم
 شيلر سويلنمه ليدر و كنديسنه بو صفتلرك
 عطف اولونديغي ذاتك موجود اولماه سنك
 غير ممكن اولديغي بانا اثبات اولونما ليدر .

برشي ، يكديكيري متقابلاً نقض ايدن
 و عقلاً بيرلشديريله مين وفهم اولوناماين
 ايكي فكري احتوا ايدرسه اوشي محالدر ،
 انسانلر ايچون بدهات آنجاق ، بزه

[۱] ۱۷۰۱ تاريخنده Oratoire Vendome ينك
 آباء ديني ، (سن طوما) يه نظراً وجود باري مسئله سي دينك
 قدرت و صلاحيتي ساحه سي داخلنده دكلدر واولماز قضيه سي ،
 بر . نه زده ايلاري سورديلر . Basange ك

Histoire des ouvrages des savans
 آدلي اثرينك XVII نجي جلدينك 277 نجي صفحه سته باقك .

A mon éminent Ami le Docteur
 Abdullah Djerdet Bey. très affectueux
 Souvenir.
 Gustave Le Bon

كوستاو لو بون Dr G. Le Bon

(عربلرك مدنيتي) عنواني معظم كتابني يازماق اوزره عربستانده
 تتبع سياجتي ياباركن

فكرلر دوغوران و بونلرك قابل تأليف اولوب اولماق قلري
 حقنده حكم و يرمك اقتدارينه بزي مظهر قيلان حواسمرك
 شهادت دائمه سي اوزره مينه مؤسس اولاييلير . صورت
 وجوبيه ده موجود اولان بر وارلق ، عدم موجوديتي
 تضاد تكوين ايدن بر وارلقدر . هر كسجه مضدق اولان

او بونی پک صریح سویله میور . فقط بو کیفیته هیچ
بیگانه اولمادیغی شبهه سزدر . غیر مسلم عالمک اویانماسی اور وپاده
بولونمایان غیر مسلملری ده ، صارصمش ، اویاندرمش و
ایله ری یه دوغرو یوروتمشدر مسلم عالم ایچون بویله بر
« رونه سانس » اولمشدر . خریستان ایله صونولان
کوثر عرفانه ال اوزانوب آلمات ایستین پک اولماشدر .

یوسف بک عثمانلی امپراطورلغنک صارصیلماسنی ،
بحق ، اقتصادی عامللره عطف و بونی ایضاح ایدیور . عثمانلی
اردولری حربرلی عائب ایتیه و بناء علیه اموال غنائم ایله
متنعم اولامایه باشلا یخه داخلی موازنه دخی بوزولدی .
یکچیریلر خارجی صویامایخه داخلی ییه قویولدیله .

OMER KHAYYAM

Bois pour te consoler la perle de la vigne.
Puisqu'il reste voilé, le grand secret divin,
Et que pour toi, mortel, sauf l'oubli tout est vain,
Prends les deux plus beaux fruits dont un cœur fort soit digne,

Mélange, le secret tient tout en une ligne,
Le vin avec l'amour, l'amour avec le vin;
Demain vite est hier, hier vite est lointain;
Goûte la grappe d'or, la vierge au cou de cygne

Car la femme au front pur a le ciel dans les yeux,
Car peut-être le vin est-il le sang des dieux;
Mais hâte-toi, la vie ainsi qu'un souffle passe.

Croire à ce qu'on voit, étrange cécité!
Seul le mensonge est sûr; s'il séduit s'il enlance,
Il ne dit pas du moins, je suis la vérité.

J. de Marthold

وزیرلری و بعضاً بالذات سلطانلری دویردیلر .

کتابنک ۱۶۰ نجی صحیفه سنده شوسطرلر آلتنه خط
دقت چیز مشدر :

« غرب لسانلردن بعضیلری اوکره ن ، سفارت
ویا سائر مأموریتلره ویا ا کمال تحصیل مقصدیله ویا سیاح
صقیله اور وپاده دولاشان بعضی کنجلر ، ممالک عثمانیه ده
موجودیتی آرق هرکسک کوزینه باتان موازنه سزک و
بحرانک ازاله سنه خادم اولاجانی قناعتیله ، سلطنت عثمانیه
تشکیلات اساسیه سنک تعدیلی ، فرانسه احتلالی پرنسپلرینه ،

بو پره نسپلر ، اللهک موجودیتی موضوع بحث اولور
اولماز صویه دوشر ، خطا اولور . شیمدی یه قدار بوموجودیت
حقننه هر نه سوبلندیسه یا آ کلاشیلماز یا خود تماماً
مناقض بولونور و بناء علیه عقل سلم صاحبی اولان هر انسان
ایچون غیر ممکن کورونمک لابددر . - راهب مهلیه -

سیاست و اقتصاد

حرری : یوسف آقوره

بو کون ، (تورک ملتجه لیکنک اقتصادی منشاءلرینه
دائر) عنوانی و آقوره ده تورک اوجاغنده ویریلش بر
قونفرانسی کوزدن کچیره جکیز ؛
یوسف بک بوقونفرانسه حرردن ،
خطیب دن زیاده مؤرخ کورونیور .
عثمانلی امپراطورلغنک اقتصادی
مقانیزه سنی معاینه ایدیور و خیالی
واضح کوسته ریور . بو متسلسل
صحیفه لر تعقیب ایدیلنجه کورولیور ، که
عثمانلی امپراطورلغنک باشلیجه منابع
ثروتی حرب ایدی و حربدن آلینان
غنائم ایدی . بالطبع بوندن داها
چوروک ، داها مشکوک بر منبع
واردات اولماز ؛ حقیقی ثروت
منبعی استحصال و اعمال اوزهرینه
مؤسس اولان در . یوسف بک ده بونی

ضمناً کوسته ریور . زعامت مسئله سنده دوقونیور .
اصل مهم اولان بودر . ارباب تیمار ، کویلونک ازیله مه سنده
منفعت دار بولونیور . بو کیفیت مهم بر عامل استعمار اولیور .
غیر مسلملرک صوری اهتدا ایله حاکم زمره یه یعنی مسلمان
نلره قاریشمه سنی ده نظر دقته آلیور . بوتنیجه مهم بر
نقطه در . صوکره مسلم و غیر مسلم عنصرلر آره سنده
اقتصادی ، اجتماعی بر موازنه نک ، موقه تأسیس ایتدیکن
صوکره ، بوزولدیغی آ کلاتیور . بوبوزولمای خارجی سببه
عطف ایدیور . بوسبب ۱۶ نجی عصر میلادیده اور وپاده
یعنی غیر مسلم عالمده وقوعه کلن « رونه سانس » در .